

LA TORRE PONSÀ

NOTES PER A LA SEVA HISTORIA

En el «Llibre de la Festa Major de Torroella de Montgrí», de l'any 1951, vaig publicar un treball on exposava l'adquisició per el municipi de Torroella de Montgrí del castell, antic palau reial, situat junt a l'església parroquial de la Vila, i de la finca, anomenada "Les Deveses", a l'any 1642.

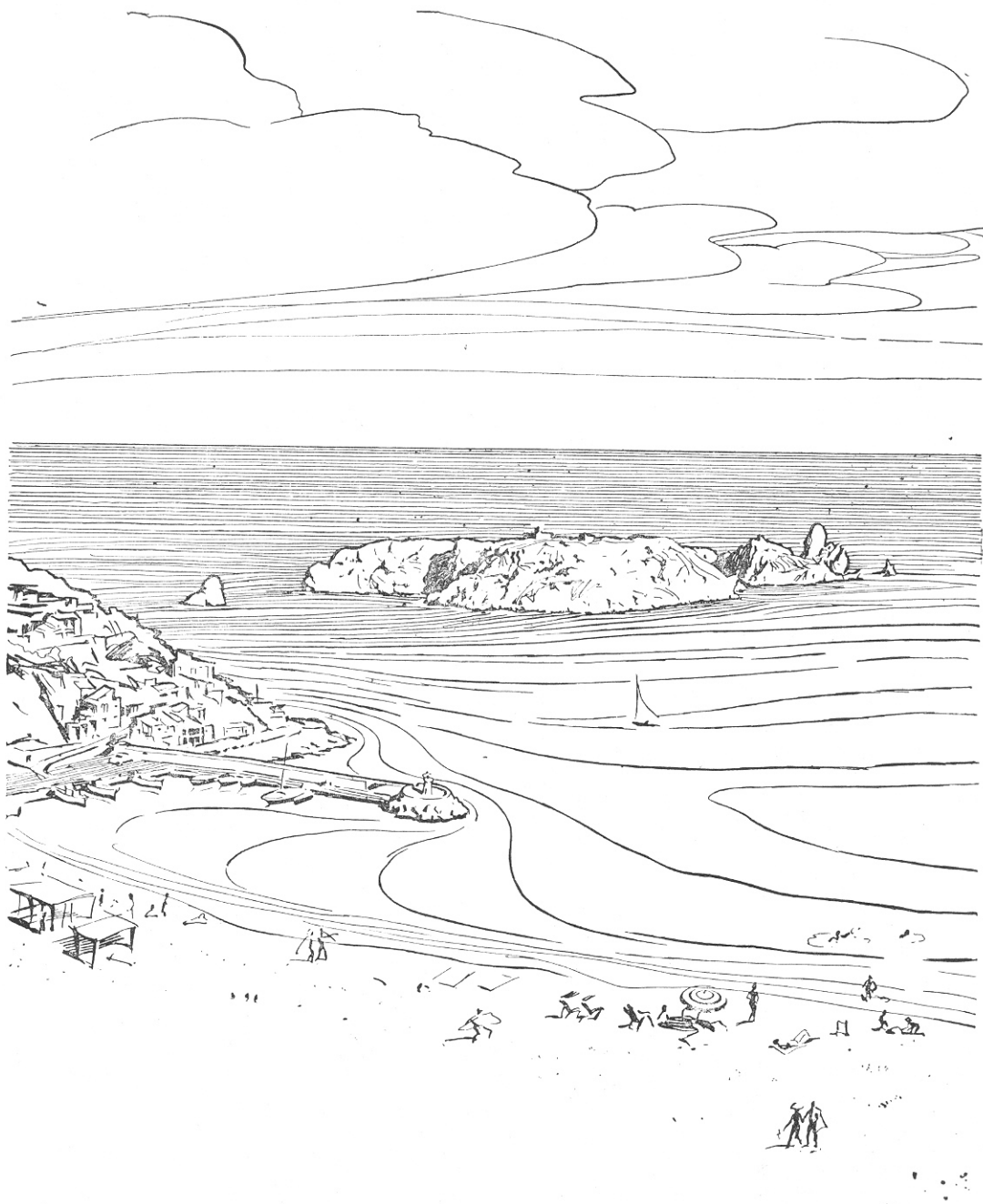
Feia notar que la Universitat o sigui el Municipi o comú de veïns de la vila de Torroella de Montgrí, uns anys abans, havia comprat també la finca anomenada "Torre Ponsà", del mateix terme municipal. Estudiarem ara la documentació relativa a aquesta finca, situada a la muntanya immediata a L'Estartit i des de la qual hom pot contemplar una meravellosa vista marítima.

El 17 de juny de l'any 1628 fou dictada, en la Reial Audiència del Principat de Catalunya, una sentència contra el noble senyor Don Bonaventura de La Nuça, domiciliat a Girona, i el magnífic Miquel d'Oms (el document d'on trec aquestes notes escriu invariablement "Domps") domiciliat a Barcelona, en concepte de tenedors i posseïdors dels bens que foren de Francesc de Vilarig i de Biure i de les seves filles Elisabet i Marianna, essent condemnats a pagar al noble Don Pere Baguer, domiciliat a Barcelona, 225 lliures, i al magnífic Josep Ramón, Doctor en ambdós Drets, domiciliat també a Barcelona, 405 lliures, de manera que havent pagat un dels dos, contra els quals fou dictada la sentència, l'altre fos alliberat; la condemna era extensiva a les costes del judici, que havien d'ésser objecte de posterior tassació, segons en dita sentència era contingut.

No va ésser fet efectiu el pagament; en conseqüència, el 19 d'octubre d'aquell mateix any 1628, Don Miquel Sala, conseller reial, regent de la regia Cancilleria, per comissió de l'Excm. Sr. Capità General, Lloc-Tinent del Principat, va decretar l'execució de la sentència i a tal fi va expedir lletres executòries, commissionant a Antoni Salvany i d'Aulina, agutzil reial extraordinari, ciutadà de Barcelona, per a l'execució de la mateixa.

A tal fi, l'esmentat agutzil, actuant com a mer executor, va personar-se a la casa de Miquel d'Oms, a la vila de Torroella de Montgrí, a l'efecte de procedir a l'inventari dels bens que foren de Francesc de Vilarig i de Biure i després de les seves filles abans esmentades. Entre dits bens, hi figurava l'anomenada "Torre Ponsà", situada en el terme de Torroella de Montgrí.

D'acord amb les disposicions legals, es va senyalar un termini de trenta dies, transcorreguts els quals, a instància de Bartomeu Ferrer, causidic, procurador dels actors abans esmentats, fou lliurat manament de procedir a l'encant de

Pujant a la Torre Ponsa, es domina una panoràmica magnífica de L'Estartit i les illes Medes.

(Dibuix de Francesc Soler)

l'esmentada finca, anunciant-ho el pregoner públic de la Vila de Torroella de Montgrí, Antoni Vilafant.

Com sigui que Miquel d'Oms deixà transcórrer tots els plaços, sense donar acompliment als termes de la sentència, a requeriment del procurador abans esmentat, l'agutzil Antoni Salvany i d'Aulina, com a mer executor, va continuar els tràmits d'execució de la sentència i així hom va procedir a la subhasta o encant de la "Torre Ponsa" amb totes les seves terres, honors i possessions. Concorregueren a la subhasta Nicolau Sàbat, notari, Antoni Carbonell, fuster i Josep Moret, pagès, cónsols aquell any de la Vila de Torroella de Montgrí, en nom i representació de la Universitat o sia de la totalitat de veïns de la mateixa i havent sigut els majors oferents els fou adjudicada l'esmentada finca pel preu de tres-centes vint lliures barceloneses. Fou ordenat a Miquel d'Oms que procedís a la firma de la corresponent escriptura de venda i com que va negar-se a firmar-la, quan el requeriment li fou fet a la seva casa de Torroella, fou ordenat a l'agutzil Antoni Salvany i d'Aulina, mer executor, que la firmés en nom de Miquel d'Oms, els seus hereus i successors a favor de la Universitat de la Vila de Torroella de Montgrí i en nom i representació seva als susdits Cónsols d'aquell any, Nicolau Sàbat, Antoni Carbonell i Joan Moret. Fou feta l'escriptura de venda el dia 6 d'abril de 1629, autoritzada per Antoni Oriol, notari i ciutadà de Barcelona. Així la Vila de Torroella de Montgrí esdevingué propietària de la "Torre Ponsa".

Segueix altre document que conté l'època o sigui la carta de pagament, en el que hi consta que foren entregades, a l'acte, quaranta lliures per a pagar les "costes" ("expensas") de dita execució; les restants dues-centes vuitanta lliures, que mancaven fins a completar la totalitat del preu convingut, havien d'ésser dipositades a la taula de canvi, anomenada "dels comuns dipòsits" de la Ciutat de Barcelona (Quadern manuscrit que conté el títol d'adquisició de la Torre Ponsa —6 d'abril de 1629— i altres documents relacionats amb la mateixa. És conservat a l'arxiu de la Casa de la Vila de Torroella de Montgrí).

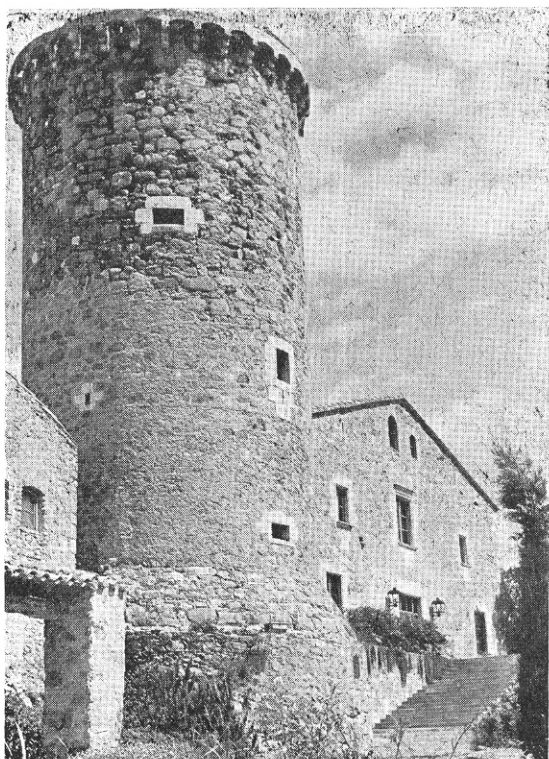
Segueix després, al mateix Quadern, l'acta de presa de possessió de la finca pels representants de la Universitat de la Vila de Torroella de Montgrí. Els fou lliurada dita possessió primerament de la casa anomenada "Torre Ponsa"; consta que era aleshores molt esfondrada; situada, diu, en el terme de Torroella de Montgrí, en la seva muntanya i lloc anomenat "Salt d'euga"; feta entrega de les claus, entraren dintre la casa, la recorregueren tota en senyal de possessió; es dirigiren després a certa terre campa, on l'executor, encarregat de donar-los possessió, va agafar un punyat de terra, la va entregar als compradors; seguidament en va sortir, quedant-s'hi els Cónsols predits que varen caminar i passejar-se per dit camp en senyal de possessió. Amb la mateixa cerimònia prengueren possessió d'altres dues peces de terra que formaven part de l'heretat; una tenia d'extensió poc més o menys tres vessanes i estava situada en el lloc anomenat "Salins"; l'altra, d'unes dues vessanes, també aproximadament era erma i estava situada en el lloc anomenat vulgarment "Boladeres". D'una i altra detalla les afrontacions que no transcriu per no allargar-me excessivament.

Crec que pot ésser interessant donar aquí alguna notícia de les persones i respectives famílies relacionades amb la Torre Ponsa.

Miquel d'Oms, que aleshores la posseïa, era fill d'altre Miquell d'Oms i de la seva muller Marianna de Vilarig i de Biure. La Torre Ponsa procedia de l'herència d'aquesta senyora filla de Don Francesc de Vilarig i de Biure; germana de la predita, fou D.ª Elisabet, casada amb el noble Don Francesc de la Nuça i de Montbui. Foren pares de Don Bonaventura de la Nuça de Montbui i Vilarig, contra el qual, així com contra el seu cosí germà Miquel d'Oms, fou dictada la sentència que donà lloc a la venda de la Torre Ponsa.

De les dues germanes, filles del noble Don Francesc de Vilarig i de Biure, sembla que Elisabet, probablement la gran, va heretar els bens que procedien del llinatge de Vilarig; l'altra, Marianna els que procedien d'una branca de la família de Biure, que estava en possessió aleshores del senyoriu del lloc de Sant Jordi i dels bens que tenien a Torroella, dels quals ens són coneguts: L'anomenat castell—antic palau reial—les Deveses, la Torre Ponsa i una casa anomenada també la "Casa Ponsa", situada al carrer dels Bous. Aquesta casa havia sigut ja venuda anteriorment; he trobat un document en el que hi consta que el dia 11 de setembre de 1586 el seu propietari, l'abans esmentat Francesc de Vilarig i de Biure (pare de les predites D.ª Elisabet i D.ª Marianna) la va vendre a "carta de gràcia" a Montserrat Alió, pagès de Torroella de Montgrí, juntament amb algunes altres finques. L'anomenada "Casa Ponsa", amb un troç de terra contigu a la mateixa, estava situada al carrer dels Bous i en conjunt afrontava: a l'E. amb les muralles de la Vila, mitjançant camí; al S. amb carrer públic (és l'actual carrer de Primitiu Artigas); a l'O. amb el carrer dels Bous i al N. amb la casa d'en Llabià, que aleshores posseïa la muller (de la qual no esmenta el nom) de l'il·lustre Joan de Biure, donzell, domiciliat a la Vila de Sant Pere Pescador, també mitjançant via pública. D'aquest darrer matrimoni (Biure-heretera de la casa Llabiana) foren successors els Margarit. En la capbreuació d'una casa del carrer de l'Hospital, de Torroella de Montgrí, a l'any 1648, a favor de Don Josep de Biure i de Margarit (crec que l'ordre correcte dels cognoms hauria d'ésser al revés) senyor del castell i terme d'Aguilar (bisbat de Solsona), Conseller de S. M. el Rei de França i el seu Governador en el Principat de Catalunya, hi consta que dita casa i altres bens que tenia a Torroella de Montgrí els posseïa en qualitat d'hereu i successor de Ramón de Llabià, donzell, domiciliat a Torroella de Montgrí, a favor del qual havien sigut capbreuats aquests mateixos bens el 17 de febrer de 1493.

La família Margarit i de Biure per la seva destacadíssima actuació a favor del Rei de França quan la guerra de separació de Catalunya va haver d'emigrar i s'establí a l'altra part dels Pirineus. Un dels seus descendents va vendre a l'any 1696 la casa dita "Llabiana", del carrer dels Bous, i altres bens que tenien a Torroella (en vaig parlar en un treball publicat en el «Llibre de la Festa Major» de l'any 1950). L'esmentat document de l'any 1648 prova de manera definitiva que els bens que la família Margarit i de Biure posseïa a Torroella de Montgrí procedien de l'herència de l'antiquíssima casa de Llabià. En altre treball publicat en el Llibre de la Festa Major de l'any 1951 apuntava la possibilitat de que la família de Biure hagués heretat els bens que tenia a Torroella de la casa de Llabià, suposició plenament confirmada en quant als bens que dels Biure heretaren els Margarit; però crec que el mateix podem presumir respecte dels bens que a través de la família de Biure varen passar als Vilarig. En el "Fogatge" de l'any

TORRE GRAN

TORRE BEGURA

Belles masies fortificades que engalanen nostre paisatge.

1515, extractat i comentat per Joan Pericòt, en un interessantíssim treball que va publicar en el "Llibre de la Festa Major" de l'any 1964, amb el títol de «Torroellencs del segle XVIé» esmenta a «Mossèn» (tractament que es donava aleshores a persones de distinció) Cosme Damià de Llabià, senyor del castell de Torroella de Montgrí (entenguí's l'antic palau reial; no el castell de Montgrí, que sempre s'anomenava amb aquest nom). Tant el castell —antic palau reial— com les «Deveses» foren posseïdes posteriorment per Don Francesc de Vilarig i de Biure; les tenia pel reial patrimoni, com els Llabià havien tingut l'esmentat castell. Ignoro la relació de parentesc entre els Margarit-Biure i els Bilarig-Biure; però crec que no hi ha dubte que els bens que uns i altres posseïren a Torroella de Montgrí els havien heretat de la família Biure, per la seva condició aquesta darrera de successora i heretera de l'antiquíssima casa de Llabià.

En quant a la Torre Ponsa tinc la convicció que el seu nom procedeix de la noble família PONS, també antiquíssim llinatge torroellenc. Era molt freqüent aleshores que les finques prenguessin el nom de llurs propietaris, posant-lo en forma femenina quan d'una torre o una casa se tractava. Així la «Torre Martina» havia sigut d'una família de cognom Martí, que l'havia heretada d'uns seus avantpassats que s'anomenaven Mir; i precisament els documents més antics que conec referents a la Torre Martina li donen el nom de «Torre Mirona»; la «Torre Begura» pertanyia a una família de cognom Bagur (després Tor-Baguer, que va enllaçar amb els Carles); la «Torre Quintaneta» pertanyia a la casa de Quintana; com, segons crec, també la «Torre Gran»; en contraposició amb aquesta, l'altra és anomenada amb diminutiu.

La família PONS ja en el segle XV havia tingut l'administració del bens del reial patrimoni a Torroella; també, en dit segle, obtingueren la reial concessió de les aigües del riu Ter, amb autorització de fer-hi la resclosa i portar les aigües als tres molins a través del Rec del Molí i de l'anomenat Rec del Regadiu Vell. L'heretera de la casa PONS va casar-se amb un Sarriera, antecessor dels que després foren comtes de Solterra. Quan la Torre Ponsa va ésser adquirida per la Vila de Torroella de Montgrí, ja no pertanyia pas, com hem vist, a la família que li havia donat nom. Ignoro quan això s'esdevingué i per quina raó va passar a ésser propietat de la noble família Vilarig i de Biure. És possible que la família Pons s'hagués dividit en dues branques; una d'elles, probablement la primogènita, indubtablement va enllaçar amb la família Sarriera (o Çarriera —com escriuen alguns documents antics); en el document de l'any 1586, del que abans he parlat, hi esmentada una finca que afrontava amb altra pròpia de l'il·lustre Antic de Sarriera i de Pons; una de les peces de terra venudes juntament amb la Torre Ponsa, a l'any 1629, també afrontava amb terres dels nobles esposos Sarriera i Pons, aleshores domiciliats a Girona. Aquesta branca de la família PONS estava en possessió de la resclosa, els molins, drets d'aigües del riu Ter; i entre altres bens, el magnífic palau del carrer de l'Església, adquirit pel marquès de Robert dels comtes de Solterra i que per cert el va restaurar magníficament. Altra branca —la que estava en possessió de la Torre Ponsa i també ho havia estat de la casa Ponsa del carrer dels Bous— hauria enllaçat amb els Vilarig-Biure; també hi cap la possibilitat que es tractés de dues famílies diferents però amb el mateix cognom PONS i fins que els Vilarig-Biure ho haguessin adquirit, no per herència, sinó per compra; fins avui em cal confessar que ho ignoro. En

el «Fogatge» de l'any 1515, abans esmentat, entre les persones de llinatge «militar» (o sigui pertanyents a l'estament nobiliari) hi figura Mossèn LLUIS PONS (encara que en el «Llibre de la Festa Major» de l'any 1964, suposo que per errada d'impremta, equivocadament hi es escrit Pous). Segurament fou descendent seva (quan menys a la mateixa família pertanyia) l'heretera de la casa PONS que va aportar el seu quantíons patrimoni a la família Sarriera.

Feta aquesta llarga digressió que he considerat podia tenir algun interès, continuem amb la història de la Torre Ponsa, després de la seva adquisició per la Vila de Torroella de Montgrí.

Al mateix Arxiu de la Casa de la Vila de Torroella de Montgrí hi és conservat altre document manuscrit i enquadernat amb pergami, el títol del qual és el següent: «Venda feta per la Universitat de Torroella de Montgrí al honorable Antoni Perramón y Colomer, pagés de Ventalló, de una heretat o torra, anomenada «la Torra Ponsa» situada en lo terme de dita vila de Torroella de Montgrí ab totes ses terres honors y possessions de aquella per preu CCCXII doblas y mitja de bon or y pes ab la àpocha al peu feta als XXX de Abril de MDC LIIII».

«Item la Agnitió de bona fé y reconeixensa feta per lo dit Senyor Perramón y Colomer al Sr. Joan Batlle, de Flassà, Ciutadà Honrat de Barcelona y Gerona, en Gerona domiciliat» (n.º 1676)— He copiat el títol tal com està en els esmentats documents. Veiem el seu contingut.

Consta, en el text, que Francesc Quintana, mercader, Miquel Tor-Bagur i Portas i Josep Senàn, pagesos de la parròquia de Torroella de Montgrí actuen en aquest acte com a síndics-procuradors i actors de la Universitat i singulars de la vila de Torroella de Montgrí i el seu terme, segons constava en instrument rebut davant de Bernat Saragay, notari públic, que aleshores regentava la notaria i escribania pública de Torroella de Montgrí, per la noble senyora D.ª Cecília (diu "Cicilia") Çarriera i Descatllar, vídua relictà i hipotecària universal de l'herència del noble Don Didac de Çarriera, Gurb i de Pons, aleshores ja difunt, document fet i firmat, en la casa de la Vila (que anomena el text llatí "domum comunem" o sigui la "casa comunal") el dia 27 d'abril de 1654.

Consta en aquest document que la Universitat de la Vila, convocada a só de trompeta, per ordre del Magnífic Josep Agustí Tor-Bagur, procurador reial per S. M., durant aquell trieni, de la Vila i Baronía de Torroella de Montgrí, representada dita Universitat per aquelles trenta persones (o les dues parts d'elles) que, segons reial privilegi de dita Universitat, constitueixen el Consell General i representen tota la Universitat, varen fer dita procuració o sindicat a favor dels síndics o procuradors abans esmentats.

Anomena els veïns que assistiren a l'acte, tots ells jurats i del Consell aquell any. Foren citats també i hi assistiren més d'un centenar d'altres persones, tots ells "habitadores", diu, o sigui habitants de Torroella de Montgrí.

Es tractava d'un assumpte de la major importància per a la Vila: la composició de la causa criminal que se ventilava en la Cúria Regia del Principat de Catalunya contra dits constituents i contra dita Universitat a instància del Procurador Fiscal del Sereníssim Senyor Don Joan d'Austria, fill del Senyor Rei i el seu Lloc-Tinent i Capità General en el Principat i en virtut de la qual s'havien de pagar quatre mil dobles d'or, que havien d'ésser entregades en la Ciutat de

Girona, part en dita moneda i part en espècie; com sigui que per a pagar tan grossa quantitat se necessitava gran suma de diners i no tinguent altra manera de reunir-la si no era procedint a la venda, mediant "carta de gràcia" de tota aquella heretat anomenada "la Devesa", situada en el terme de la present vila, amb tots els seus honors i possessions i també aquella altra casa o heretat anomenada «la Torre Ponsa» així mateix amb els seus honors i possessions, situada en dit terme; així com també aquells dos «bàculos» (bastons?) del Batlle, que dita Universitat tenia i posseïa pels seus drets i lligítims títols, com també els censos i altres drets que a dita Universitat expectaven, per tal d'obtenir la suma necessària per al pagament de dita quantitat i adquirir els grans i les carns (?) (en llatí diu «carnalatica») que s'havien d'entregar, obrant amb l'autorització i consentiment del magnífic Josep-Agustí Tor-Bagur; Procurador Reial, varen atorgar els esmentats poders per a procedir a les expressades vendes als honorables Francesc Quintana, Miquel Tor-Bagur i Portas, Josep Ferrer i Josep Senàn, conjuntament o a dos d'ells. Aquestes vendes havien d'ésser fetes a «carta de gràcia» i per el preu que semblés adient.

Serà ben interessant conèixer les raons d'aquesta causa criminal que se ventilava en la Cúria Regia del Principat de Catalunya contra la Universitat de la Vila de Torroella de Montgrí, amb motiu de la qual havia d'ésser entregada aquesta quantitat, considerada aleshores com exorbitant. Apuntem la possibilitat de que la vila de Torroella de Montgrí hagués sigut acusada de desafecte al rei d'Espanya quan la guerra de separació de Catalunya i que s'hagués demostrat partidària del reconeixement del Rei de França com a Comte de Barcelona. Apunto aquesta possibilitat, fent constar que desconec el fons d'aquest assumpte que per a Torroella de Montgrí degué tenir aleshores la màxima importància.

Amb la finalitat de satisfer el donatiu o tribut a S. M. el Rei d'Espanya, que havia sigut concordat per dita Universitat de Torroella de Montgrí, en esmena i per a evitar l'execució de la sentència dictada contra la Universitat i particulars de la susdita Vila per la Reial Audiència del Principat de Catalunya, considerant que el procediment menys gravós per als interessos de la població era procedir a la venda d'alguns dels bens abans esmentats, els síndics que anteriorment hem anomenat procediren a vendre la «Torre Ponsa» amb totes les seves terres i possessions, així també com el dret i facultat d'usar i poder usar de les demés possessions incultes de pertinències de dita Torre Ponsa, que són els comuns de dita Vila, conforme els demés particulars d'aquella han usat i acostumen a usar. La venda fou feta a «carta de gràcia» o sigui mediant el dret de redimir per part del venedor. Preu: tres-centes dobles i mitja d'or del millor («óptim», diu el document) i del just pes, les quals en cas de revenda, s'obliguen a restituir: confessen haver-les rebudes a llur entera satisfacció.

Es va pactar també que el dret d'usar de dita «carta de gràcia» per part del venedor era solament per a després de quinze anys, comptadors des del dia mateix de la firma d'aquesta escriptura, feta a Girona, el dia 20 d'abril de 1654.

També fou pactat que si la Universitat de Torroella de Montgrí volia vendre a qualsevol altra persona els drets que s'havien reservat per a la readquisició de la finca, se comprometien a no cedir la «fadiga» o dret de lluir-la sense oferir-la abans al comprador o als seus, per el mateix preu. L'autoritzaven també per a dedicar a conreu altres cinquanta vessanes demés de les que s'hi

treballaven, però amb la condició que fossin immediates i contigües a les ja conreuades. En cas de fer obra a la finca, alçar la torre mes enlaire o fer-hi obres en ella o en la casa, corrals etc., en efectuar-se la revenda li serien abonades sempre que les despeses fetes fossin degudament acreditades. Podia també el comprador disposar dels fruits pendents de recolecció i en l'any present feria seus els terços que corresponien a dita Universitat, la qual s'obligava a no gravar la Torre Ponsa amb contribucions, ni impostos de cap classe. Prometien estar al costat del comprador, si per raó de la finca venuda algú li promogués plet o alguna qüestió, en qual cas totes les despeses serien a càrrec dels venedors. Segueixen les firmes d'aquests síndics que obraven en nom i representació de la Universitat i particulars de la Vila de Torroella de Montgrí, la del comprador i les dels testimonis: el Magnífic Pere Carreras, Ciutadà Honrat de Barcelona, domiciliat a Girona i a la parròquia de Bordils, Francesc Llauger, negociant de Girona i Paulí Serralta, pagès de Torroella de Montgrí.

A continuació hi ha l'àpoca o carta de pagament firmada pels predits venedors a favor d'Antoni Perramón i Colomer, reconeguent que aquest, davant del notari Bernat Saragai, regent de la notaria de Torroella de Montgrí, els va entregar, el dia 27 d'aquell mateix mes i any, en llur condició de síndics de dita Universitat, tres-centes dobles i mitja d'or òptim i pes just, preu de la venda de la Torre Ponsa amb totes les seves edificacions, pertinències i drets. Fet a Girona, el 30 d'abril de 1654. Firmen els mateixos interessats i testimonis del document anterior, excepte el comprador que ja havia efectuat el pagament. Notari de Girona: Agustí Savarrés.

Segueix el document següent: agnició de bona fe i cessió de dita venda feta pel comprador Antoni Perramón i Colomer a favor del Magnífic Senyor Joan Batlle, de Flassà Ciutadà Honrat de Barcelona i Girona, domiciliat en aquesta darrera Ciutat. El notari de Girona, Agustí Savarrés (substitut de l'hereu del noble Don Joan de Çarriera i de Gurb) dona fe d'haver rebut un document en el qual dit comprador va declarar i fer constar que la compra que havia fet «a carta de gràcia» de la Torre Ponsa, fou feta, en realitat, en nom del Sr. Joan Batlle, de Flassa, per ordre seva i amb diners propis d'ell; per tant, Antoni Perramón i Colomer li va cedir, donar i transferir dita Torre Ponsa, amb tots els drets, pactes i obligacions, tal com constaven en l'escriptura de compra-venda. Fet aquest document a Girona, el 30 d'abril de 1654.

Encara que aquest senyor aquí és sempre anomenat Batlle, en realitat el nom d'aquesta distingida família, originària de Flassà, de la que descendeixen els actuals marquesos de Vallgornera, és Balle.

Ja en poder d'aquest senyor, aquest hi va fer algunes obres, a les que se refereixen diferents documents existents en el plec, on hi són conservades aquestes escriptures, a l'arxiu de la Casa de la Vila de Torroella.

Aquests documents tenen importància, doncs ja hem vist, que en cas de readquisició de la finca per part de l'Ajuntament de Torroella, el preu de venda, havia d'ésser incrementat amb l'import de les obres que hi haguessin sigut fetes, sempre que constessin degudament acreditades.

Ignoro quan va tenir lloc la retrocessió de la finca a favor de la Universitat de la Vila de Torroella de Montgrí; però sí consta que a l'any 1780 la finca li pertanyia; com ho prova un interessant contracte d'arrendament atorgat el

Venda feta per la Vniuersitat
de Torroella de Montgri al Honor Antoni Perramon y Colomar
pages de Vantallo de vna heretat o terra anomenada La Torre Ponsa
situada en lo terme de dita vila de Torroella ab totz ses terres ho-
nors y possessions de aquella per Preu de €€€xii dolsars y mija
de Honor y pes ab la Apochta al peu feta als xxx de Abril de

1676
Item la Agnitio de Bonafé y Regonexensa feta per lo dit
Perramon y Colomar al Sr. Joan Batlla de S. Ja. Ciutada hon-
rat de Baya y Perona en Perona domiciliat

nº 1676

Escritura de venda de la Torre Ponsa, efecuada l'any 1654.

(Arxiu Municipal de Torroella)

dia 20 de febrer d'aquell any pels senyors que aleshores integraven la Junta de Propis i Arbitres de la Universitat de la Vila de Torroella de Montgrí, amb intervenció dels Magnífics Senyors Regidors, els noms dels quals consten en el document, a favor de Narcís Rigau, pagès del terme de dita Vila; fou fet el contracte davant del notari Genís Planas, substituït del discret Josep Popuplana i Martí, notari reial, regint la notaria de la Vila i Baronia de Torroella de Montgrí. En realitat tal contracte no és d'arrendament, sino d'aparceria o masoveria amb l'obligació d'entregar al propietari els terços dels productes que se detallen i altres condicions que consten en el mateix i que omiteixo per a no allargar-me excessivament.

La «Torre Ponsa» continuà en poder de la Vila de Torroella de Montgrí fins a l'any 1856, any que l'Ajuntament la va vendre al Sr. Agustí Robert i Gorgoll, pare del primer marquès de Robert i comte de Torroella de Montgrí Excm. Sr. Don Robert Robert i Surís (així ho fa constar el Sr. Marcel·lí Audivert en la seva interessant obra «L'Estartit i Les Medes-Biografia d'un poble de la Costa Brava» —Granollers— 1971). Diu que aleshores hi havia com a masover el Sr. Martí Coll, pare del Sr. Pere Coll i Rigau (pag. 94) segurament descendent, per part de mare, de l'arrendatari de l'any 1780.

Tals són les dades mes importants que he trobat relatives a la «Torre Ponsa».

PELAI NEGRE I PASTELL